

Õiguskantsler

Politsei- ja Piirivalveamet
ppa@politsei.ee

Teie

Meie 05.04.2023 nr 7-4/230470/2301872

Kaitsjale väärteotoimiku koopia väljastamisest keeldumine

Lugupeetud Egert Belitšev

Õiguskantsleri poole pöördui kaebusega, et Politsei- ja Piirivalveameti Põhja prefektuuri Lääne-Harju politseijaoskond ei väljastanud kaitsjale koopiat väärteotoimikust, kuigi kaitsja seda [väärteomenetluse seadustiku](#) (VTMS) § 62 alusel soovis. Kaebuse kohaselt vastati kaitsjale, et toimiku koopia taotlemise õigus tekib pärast väärteoasjas lahendi tegemist, nagu on sätestatud VTMS § 114 lõikes 5. Kuni lahendi tegemiseni saavat kaitsja tutvuda toimikuga VTMS § 69 lõike 6 kohaselt kohtuvälise menetleja juures.

VTMS § 62 lg 4 järgi väljastab menetleja taotluse esitamise korral täieliku koopia menetlusdokumendist või väärteotoimikust isikule, kellel on sellega tutvumise õigus. Seega on menetlusalusel isikul ja tema kaitsjal õigus saada väärteotoimiku koopia ka kohe pärast väärteoprotokoll koostamist. Palun seda edaspidi arvestada.

Õigus nõuda väärteotoimiku koopiat on otseselt väärteo tagajärjel tervisekahjustuse või varalist kahju saanud isikul ja tema esindajal, aga ka menetlusalusel isikul ja tema kaitsjal (vt nt Viru Maakohtu määrus nr [4-22-4554](#)).

Sama järeldeb ka VTMS § 62 muutmise seaduse eelnõu teise lugemise [seletuskirjast](#): „Lõike 4 sisuks on sätestada väärteotoimikust koopiade saamise eesmärgipärasus. Menetleja väljastab vastava taotluse esitamisel täieliku koopia menetlusdokumendist või väärteotoimikust (arvestades § 62 lõikes 3 sätestatud erisust eriliiki isikuandmete osas). Lõike 4 sõnastus hõlmab lisaks otseselt väärteo tagajärjel tervisekahjustuse või varalist kahju saanud isikule ja tema esindajale ka menetlusaluse isiku ja tema kaitsja õiguse saada koopia menetlusdokumendist või väärteotoimikust.“

VTMS § 62 lõige 4 on üldnorm, mis tuleneb selle menetlusliigi regulatsiooni üldnõuete jaotisest. See kohaldub alati ja sõltumata sellest, kas väärteoasjas on koostatud ainult väärteoprotokoll või lisaks ka lahend, sest koopia taotlemisele ja selle väljastamisele pole VTMS § 62 lõikes 4 piiranguid ette nähtud. Ka ei ole VTMS § 62 lõige 4 üld- ja erinormi vahekorras VTMS § 69 lõikega 6, mis nõuab, et väärteoprotokollis oleks märgitud menetlusosalise õigus tutvuda toimikuga menetleja juures. Vastasel juhul muutuks VTMS § 62 lõige 4 kui üldnõue sisutühjaks.

Niisiis, kui isik, kellel on väärteomenetluses õigus tutvuda menetlusdokumendi või toimikuga (s.t ka menetlusalune isik ning kaitsja), taotleb VTMS § 62 lõike 4 alusel koopiat

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

menetlusdokumendist või tervest väärtetoimikust, on menetleja kohustatud selle väljastama. Palun juhtige sellele prefektuuride ametnike tähelepanu.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia kirjast: avaldaja

Arno Tuisk 693 8414
Arno.Tuisk@oiguskantsler.ee